

Voorwoord

Van de voorzitter

Weer een nieuwsbrief, vrij kort na de vorige. Op dit moment speelt er veel en wij willen iedereen graag op de hoogte houden.

Donderdag en vrijdag behandelt de Raad van State ons beroep tegen het gaswinningsbesluit.

Vrijdag gaan we komen met een persbericht dat, zo nemen wij aan, veel aandacht voor de problemen in het aardbevingsgebied zal genereren.

Vrijdag bezoeken wij ook de bijeenkomst van Hans Alders met maatschappelijke organisaties. Het gaat hem om input te verzamelen voor zijn vijfjarenplan voor schadeherstel en versteviging.

Een drukke tijd derhalve.

Zoals in de vorige nieuwsbrief al werd toegelicht, formeren we teams binnen de GBB om het vele werk te delen. Graag horen we wie van jullie hier belangstelling voor heeft. Opgeven kan via: dickkleijer@groninger-bodem-beweging.nl.

Jelle van der Knoop

Voorzitter ad-interim

Uitspraak Rechtbank Assen in zaak Stichting WAG

Op 2 september 2015 heeft de Rechtbank in Assen uitspraak gedaan in de zaak die de Stichting WAG (Waardevermindering door Aardbevingen Groningen) en twaalf woningcorporaties tegen de NAM aanhangig hadden gemaakt, over de waardevermindering van de woningen in het aardbevingengebied. De WAG en de corporaties werden (kort gezegd) in het gelijk gesteld.

De rechter concludeerde (4.4.21):

“Op grond van het voorgaande zal de rechtbank een verklaring van recht toewijzen dat NAM aansprakelijk is voor de schade bestaande uit waardevermindering van de onroerende zaken in het gebied waar aardbevingen ten gevolge van de gaswinning door NAM voorkomen en dat deze schade voor vergoeding in aanmerking komt ongeacht of er al dan niet fysieke schade aan de onroerende zaken is opgetreden en ongeacht of de onroerende zaken al dan niet zijn verkocht.”

Deze uitspraak is een geweldige opsteker!

Het betekent dat nu ook juridisch vaststaat wat velen al langer stelden, namelijk dat de NAM de waardevermindering van de huizen dient te vergoeden. Opvallend is dat de rechter hierop geen restricties maakt, noch voor fysieke schade of al dan niet verkoop, maar de rechter hanteert ook geen gemeentegrenzen bijvoorbeeld.

Of een huiseigenaar zich nu moet aanmelden bij de Stichting WAG is een persoonlijke afweging. De uitspraak heeft een algemeen geldende werking, en is dus ook van toepassing op iedere andere huiseigenaar in het aardbevingsgebied.

Gezien de verstrekkende betekenis van de uitspraak – het gaat om meer dan 100.000 huizen – verwachten we dat de NAM in beroep zal gaan. Ze heeft daarvoor drie maanden bedenktijd.

Als de uitspraak ook na hoger beroep standhoudt dan zal er, zo verwachten wij, gezien deze grote impact, een algemene regeling gaan komen voor alle huizenbezitters in het aardbevingengebied.

Zitting Raad van State

10 en 11 september Raad van State zitting tegen gaswinningsbesluit Kamp

De Raad van State behandelt aanstaande donderdag (en zo nodig ook vrijdag) het beroep dat ingesteld is tegen het gaswinningsbesluit van minister Henk Kamp.

De Groninger Bodem Beweging, Milieudefensie, de Natuur en Milieufederatie Groningen en de Waddenvereniging en een aantal particulieren tekenden begin dit jaar beroep aan tegen dit omstreden besluit waarin de gaswinning in Groningen ver boven het veilig geachte winningsniveau blijft.

De organisaties vinden dat de gaswinning veel verder omlaag moet om de veiligheid van de Groningers te vergroten, verdere schade aan huizen en natuur te voorkomen en om de omschakeling naar duurzame energie een impuls te geven.

Vorige week tikte de rechter de NAM op de vingers in de historische zaak over het compenseren van waardedaling van woningen.

De organisaties verzoeken de Raad van State nu ook minister Kamp terug te fluiten om de gaswinning verder te verlagen. De enige manier om de aardbevingen te stoppen en de veiligheid van de Groningers te garanderen is immers het verder dichtdraaien van de gaskraan. Nederland kan deze daling in aardgasproductie mede opvangen door efficiënter met aardgas om te gaan en tempo te maken met maatregelen als het energieneutraal maken van woningen. Hiermee komen ook de door de klimaatzaak van Urgenda aangescherpte klimaatdoelen dichterbij.

Op 16 januari 2015 tekenden de organisaties beroep aan tegen het gaswinningsbesluit van minister Henk Kamp van januari 2015. Zij beroepen zich hierbij onder meer op het Europese verdrag van de rechten van de mens, de Grondwet en de Natuurbeschermingswet. In dit besluit werd oorspronkelijk vastgelegd dat er in 2015 39,4 miljard m³ gas gewonnen mocht worden. Onder grote publieke druk werd de gaswinning in juni verder verlaagd naar 30 miljard m³. De organisaties handhaafden hun bezwaar omdat ook dit winningsniveau niet veilig is.

Hans Alders spreekt op 11 september met maatschappelijke organisaties

De Nationaal Coördinator Groningen, Hans Alders, heeft maatschappelijke organisaties uitgenodigd voor een bijeenkomst in Loppersum op 11 september. Het is een inventariserende bijeenkomst. Hij wil input verzamelen voor zijn meerjarenplan

De GBB zal van de partij zijn, naast andere organisaties, waarvan een aantal zich hebben verenigd in het zogeheten Gasberaad.

Om misverstanden te voorkomen: de GBB zit er niet als deelnemer van het Gasberaad.

De Groninger Bodem Beweging is onafhankelijk.

In ieder geval zijn onze standpunten helder:

1. De gaswinning wordt verlaagd naar een veilig niveau (ook al gaat Hans Alders daar formeel niet over, dit blijven we herhalen)
2. Alle mijnbouwschade wordt ruimhartig vergoed, en er is geen gebiedsbeperking bij schadevaststelling.
3. De houding van NAM en CVW moet verbeteren, de gedupeerde moet centraal staan, en niet de NAM of het CVW
4. De schadevaststelling en -afhandeling dient onafhankelijk te gebeuren
5. Er komt een breed geldende uitkoopregeling, buiten de invloed van de NAM en CVW;
6. Er komt een regeling voor *directe* compensatie van waardedaling – en de huidige regeling van de NAM bij verkoop vervalt
7. Er komt een onafhankelijke organisatie voor individuele begeleiding van gedupeerden
8. Er wordt niet lukraak verstevigd maar op basis van een risicoanalyse per gebied en per huis;
9. Er komen garanties voor het behoud van het Groninger erfgoed.
10. De waardevermeerderingregeling (4.000 euro) gaat per direct gelden voor elk huis met of zonder schade volgens het oorspronkelijk plan van aanpak van de Commissie Meijer

Alles onder het motto: het zal allemaal best wel moeilijk zijn om het goed te regelen **maar de inwoners van Groningen mogen daar niet de dupe van worden!**

Zoals eerder afgesproken biedt de GBB haar visie separaat aan in september aan Hans Alders, en zal daarover in direct overleg treden met de NCG.

Wanneer bovengenoemde punten niet serieus aan de orde komen, hebben inventariserende bijeenkomsten, zoals deze in Loppersum, weinig zin.

Verdubbeling bouwvergunningen

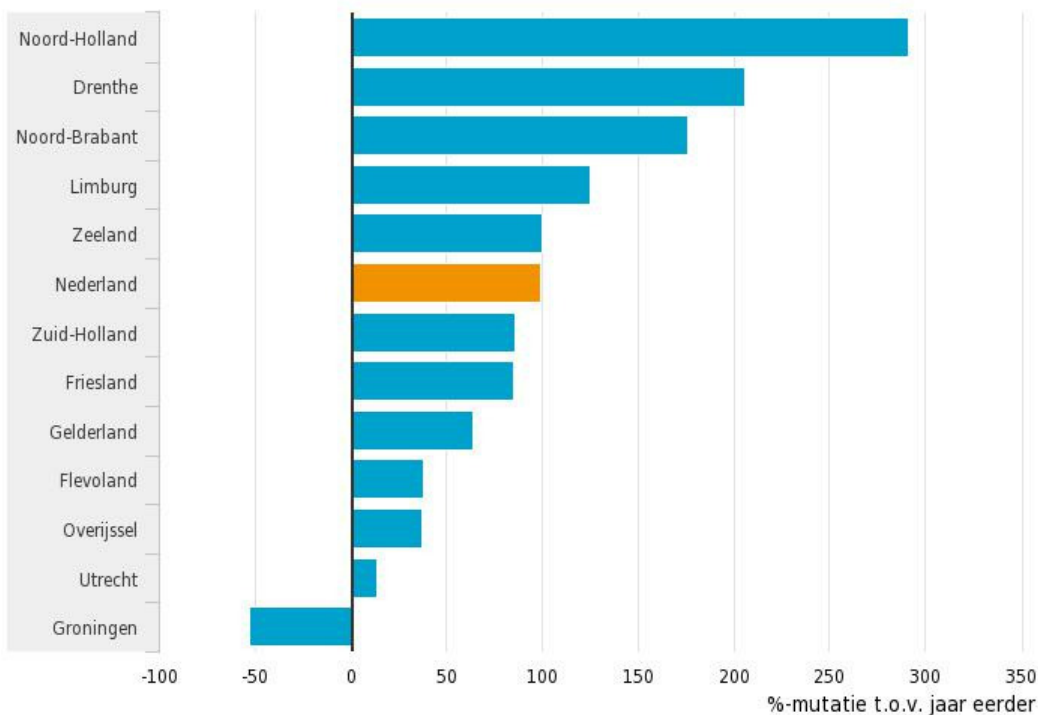
Een interessant bericht van het CBS trok de afgelopen dagen de aandacht

In het tweede kwartaal van 2015 is voor ruim 15 duizend nieuw te bouwen woningen een vergunning afgegeven, vooral aan projectontwikkelaars, makelaars en verzekeraars. Dit is een verdubbeling vergeleken met hetzelfde kwartaal een jaar eerder en het hoogste aantal sinds 2009.

In bijna alle regio's is sprake van een stijging, maar de verschillen zijn sterk. In Noord-Holland is de stijging het sterkst. Dat meldt het CBS.

De verdeling over de provincies is echter nogal opvallend.

Nieuwbouwwoningen met afgegeven vergunning naar provincie, 2e kwartaal 2015

Het CBS waagt zich niet aan een verklaring over de daling in Groningen. Wij hebben wel een idee!

Immateriële schade

Er is in het algemeen veel aandacht voor materiele schade. Scheuren in muren zijn ook direct zichtbaar. De gevolgen van de mijnbouwactiviteiten van de NAM op het welzijn van mensen blijven hierdoor nog wel eens onderbelicht. Die gevolgen kunnen echter intens en ingrijpend zijn. Het expertisecentrum kan hierbij steun bieden. Hieronder geven de psychologen van het expertisecentrum een toelichting.

Expertisecentrum NO-Groningen

Loppersum.psychologen in 't Zandt is het Expertisecentrum in de behandeling van psychische klachten naar aanleiding van de bevingen in Noordoost-Groningen als gevolg van de aardgaswinning door de NAM. De doelstelling van de behandeling is de weerbaarheid, de psychische gezondheid te vergroten en daarmee de fysieke gezondheid en de levensvreugde, kortom de 'kwaliteit van leven'.

Inwoners van het gebied kunnen geplaagd worden door slapeloosheid, vermoeidheid, angst, bezorgdheid, boosheid en/of verbittering. Verbittering kan leiden tot vereenzaming, sociale isolatie en ontwrichting binnen gezin of familie of gemeenschap.

Inwoners zoeken vaak geen hulp ook als zij ernstige psychische gevolgen ondervinden. Eén belangrijke reden om geen hulp te zoeken kunnen de financiële consequenties zijn. De NAM neemt nog niet haar verantwoordelijkheid en is van mening dat de kosten gedragen moeten worden door de inwoners zelf en/of hun zorgverzekeraar.

Het Expertisecentrum NO-Groningen doet getroffen inwoners het volgende aanbod. Wanneer u zich aanmeldt bij het centrum voor behandeling volgt een eerste gesprek. Op grond van dit gesprek wordt bepaald of uw klachten (mede) het gevolg zijn van de bevingen en de daaropvolgende gebeurtenissen. Zo ja, dan komt u in aanmerking voor een behandeling bij het Expertisecentrum. U heeft een eigen risico van €20 per sessie. De kosten van de behandeling worden verhaald op de NAM. Mocht de NAM haar verantwoordelijkheid nemen en vergoeden, dan ontvangt u uw eigen risico retour.

Uitgangspunt voor de behandeling zijn uw ervaringen en uw doelen in de behandeling. De psychologen van het Expertisecentrum NO-Groningen zijn aangesloten bij het Nederlands Instituut voor Psychologen (NIP) en hanteren de beroepscode van het NIP.

Aangezien de praktijk in 't Zandt wegens herstelwerkzaamheden als gevolg van de bevingen in het najaar tijdelijk gesloten is, kunt u op dit moment alleen terecht bij Psychologen Team Groningen, H.W. Mesdagstraat 64 A Groningen.

Wanneer u meer informatie wenst of een afspraak, kunt u dat kenbaar maken door een mail te sturen aan info@loppersum.psychologen.nl of info@ptg.nl met vermelding naam, telefoonnummer en het tijdstip van de dag dat u het beste bereikbaar bent. U wordt teruggebeld door één van de psychologen Janneke Hollander, Rudy de Vries of Johan Mostertman.

Loppersum.psychologen
Schatborger weg 10 't Zandt

Psychologen Team Groningen
H.W.Mesdagstraat 64A Groningen

NAM reserveert miljarden te weinig

Een ander recent nieuwsbericht

De NAM heeft voor de komende 5 jaar 750 miljoen euro opzij gezet voor het oplossen en voorkomen van schade in Groningen. Daarvan is 500 miljoen euro gereserveerd voor het verstevigen van woningen en 250 miljoen euro voor het herstel van schade.

Deze reservering lijkt volstrekt onvoldoende.

Volgens het onderzoek, dat de provincie Groningen heeft laten uitvoeren, moeten uiteindelijk ongeveer 170.000 gebouwen worden versterkt, waarvan 90.000 woningen direct op de grond staan.

De Stuurgroep Nederlandse Praktijk Richtlijnen is in het leven geroepen om de gevolgen van de nieuwe richtlijnen voor het aardbevingsgebied in kaart te brengen. Dit team van specialisten kwam in een rapport tot de conclusie dat de komende vijf jaar in ieder geval de 35.000 meest urgente gevallen moeten worden aangepakt. De door de stuurgroep geschatte kostenpost: 6,5 miljard euro. En dan gaat het slechts om verstevigen. Het herstellen van schade is hierbij niet meegeteld.

De vraag is of dit allemaal moet worden opgehoest door de NAM.

Achter NAM zitten Shell en Exxon-Mobil (beiden hebben 50% van de aandelen van de NAM, waarbij Exxon-Mobil de "slapende" aandeelhouder is) en veel kapitaalkrachtigere concerns zijn er niet in de wereld. Het geld is er dus zeker. Ze zullen er echter alles aan doen om dat bedrag niet volledig voor eigen rekening te hoeven nemen. De lobby van Shell in Den Haag is vanouds zeer krachtig.

Een supermultinational met een groot hoofdkantoor in Nederland heeft sowieso een uitstekende onderhandelingspositie bij Economische Zaken.

Zeker als een verhuizing van Shell naar Londen toch een angstscenario is voor de overheid...

Kortom, het gevecht om de kosten is nog lang niet voorbij. De NAM heeft 50 jaar lang grote winsten gemaakt op het gewonnen gas. Maar ook de Nederlandse staat heeft enorm geprofiteerd van het gas. De Staat der Nederlanden is daarmee mede verantwoordelijk voor de schade

De in de zestiger jaren (van de vorige eeuw) afgesproken verdeling van kosten tussen de Overheid en NAM komt neer op een verhouding van 64 tot 36....

Grunnens laid

Elke Groninger kent het informele volkslied van Groningen, geschreven door Geert Teis, in 1919.

Van Laauwerzee tot Dollart tou,
van Drinthe tot aan t Wad,
Doar gruit en bluit ain wonderlaand.
Rondom ain wondre stad.

refrein

Ain Pronkjewail in golden raand
is Grönnen, Stad en Ommelaand;
Ain Pronkjewail in golden raand
is Stad en Ommelaand!

Doar broest de zee, doar hoelt de wind,
doar soest t aan diek en Wad,
Mor rusteg waarkt en wuilt t volk,
het volk van Loug en Stad.

refrein

Doar woont de dege degelkhaid,
de wille, vast as stoal
Doar vuilt t haart, wat tonge sprekt,
in richt- en slichte toal.

refrein

Er is nu een "vaarde" couplet, gemaakt door Ina van der Vlag.
Een aparte partituur is niet nodig. Er kan gewoon doorgezongen worden.

Doar schudt de grond, doar zakt het laand,
De stutten stoan tegen d muren
De NAM dei makt dr wel een bende van
Hou laank gait dit nog duurn.

De volgende Leden-voor-leden-bijeenkomst

Locatie: Stationsgebouw Loppersum

Datum: zaterdag 19 september 2015

Tijd: van 15.00 tot 17.30 uur

Een leden-voor-leden-bijeenkomst biedt de gelegenheid om in een informele sfeer contacten te leggen, en te praten over alles wat er speelt rond aardbevingen en de gevolgen. Er zijn altijd enkele bestuursleden aanwezig. Er is koffie, er is thee en iedereen is welkom.

Het is een doorlopend gebeuren. Men komt en gaat op het moment dat men dat zelf passend vindt.

Openingstijden kantoor GBB

Het kantoor (in het Stationsgebouw Loppersum) is geopend op

- maandagochtend van 9.30 tot 11.30 uur
- woensdagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur.

Op nationale feestdagen en tijdens vakanties is het kantoor gesloten.

Contact GBB

Mailcontact heeft de voorkeur. Het e-mailadres is: contact@groninger-bodem-beweging.nl

Telefonische bereikbaarheid tijdens openingstijden kantoor op maandagochtend van 9.30 tot 11.30 uur en op woensdagmiddag van 14.00-16.00, via 06- 21 61 50 80.

NB De pers kan bellen naar 06-17 26 82 47. Bij voorkeur tijdens kantoortijden.